

Saako Yleisradio mennä?

Ns. vapaan tiedonvälityksen puolesta puhujat, jotka tarkoittavat vapaudella markkinavoimien rajoittamatonta temmellystä, viettävät tällä hetkellä kulta-aikoja. Väite, että Suomi on Pohjoismaista amerikkalaistunein, näyttää pitävän paikkansa ainakin sähköisen viestinnän kehityksessä. Pian syrjäisimmissäkin kolkissa voidaan vaivattomasti yhtyä satelliitti- ja kaapeliviestinnän pitoihin.

Tässä tilanteessa tiedotustutkija on kuin kilpikonna, joka lähtee juoksukilpasille pupujussin kanssa. Resurssit ovat alimitoitettut: valtion kymmenyksillä ei perusteta tutkimusprojekteja, jotka vaatisivat tieteellisesti pätevää henkilökuntaa ja kenties useiden vuosien rahoituksen. Yksittäisiä selvityksiä kuten paikallisradiotutkimus tai Tshernobyl-tiedottamista koskeva tutkimus tai muutamat opinnäytteet on mahdollista tehdä. Ne jäävät kuitenkin pistokokeen omaisiksi tilanteessa, jossa pitäisi olla valpautta jatkuvaan seurantaan. Seurannalla en tarkoita pinnallista indeksitutkimusta tai pelkkiä tilastollisia selvityksiä. Seurantaan tulisi kuulua tieteellisesti perusteltuja näkemyksiä yhteiskunnan kehityksestä, yhteiskunta- ja informaatiopolitiikasta. Jopa arvopäämääriä, jotka kestäisivät ajan hampaan nakerruksen. Vain sitä kautta kilpikonna voi selviytyä pupujussin teknisistä valmiuksista. Nopeus, tehokkuus ja taloudellinen hyvinvointi ei korvaa ajattelua.

Mutta satsataanko tällä hetkellä ajatteluun, kun tieteellistä meriittiäkin saatetaan mitata metrin mitalla, julkaistujen raporttien ja selvitysten fysikaalisella massalla? Eikö yksikin tärkeä oivallus vie tutkimusta

enemmän eteenpäin kuin kymmenen intohimotonta selvitystä?

Väistämättä ajatukset palaavat 1960-luvulle, suomalaisen tiedotustutkimuksen yhteiskunnallistumisen alkutaipaleelle. Olisiko silloin kuitenkin ymmärretty paremmin tutkijoiden ja näkemyksellisyyden merkitys kehityslinjojen suunnittelussa? Olkoonkin, että tuohon vaiheeseen on jälkikäteen suhtauduttu kriittisesti - kuten pitääkin - se heijasti rakenteellisesti ja institutionaalisesti täysin erilaista tilannetta, missä nyt olemme. Valtiovalta oli valmis tukemaan mittaviakin hankkeita ja kuuntelemaan, mitä tutkijoilla on sanottavaa, jopa toimimaan tieteellisesti perusteltujen näkemysten puolesta.

Teknistä valmiutta ja taitoa löytyy, mutta missä piileksii älyllinen ohjaus? On täysin yhdentekevää kiistellä uutisten sekunttipituuksista, jollei pystytä tutkimaan, millaiseen maailmankuvaan ne liittyvät. Miksi kouluttaa lisää toimittajia, jos informaatiotulvan seulontaan kelpaa rutinoitunut tiedonvälittäjä? Miksi lähettää ulkomaan raportteja, joita tuotetaan kaupallisin periaattein toimivissa viestintäalan yrityksissä ja joiden alkuperää ei resurssien puutteessa pystytä jäljittämään?

Joissakin keskusteluissa on väläytelty Yleisradion henkilökunnan nuorentamisen mahdollisuutta. Biologinen seikka, ikä, ei kuitenkaan voi tässä tapauksessa ratkaista yhteiskunnan tulevaisuuteen liittyviä tärkeitä kysymyksiä. Vastuuta ei voi säilyttää nuorille, jollei ole antaa heille riittävän hyviä eväitä syvällistä näkemystä ja tiedostamista vaativiin tehtäviin.

Irma Kaarina Halonen

* * *

Heikki Mäki-Kulmala aloittaa toisaalla tässä lehdessämme kirja-arvionsa sanoin: "Tänään me elämme lerppahuulisten velvollisuuskamelien aikaa".

Siinä politiikan muoto ja sitten sisältö. **Hallitun rakennemuutoksen** todellisuuden kiteytti Kokoomuksen **Aamulehti** irtisanomisista käsitelleessä pääkirjoituksessaan 4. kesäkuuta: "Niin ymmärrettäviä kuin inhimilliset tekijät ovatkin, järkevää ajattelua asioitten tärkeysjärjestyksineen ne eivät saisi estää".

Heikki Mäki-Kulmala päättää arvionsa sanoin: "Valankumous tai kuolema". Jos kumpikaan ei onnistu, lukekaa seuraava **Tiedotustutkimus**. Kirjoitusten viimeinen jättöpäivä on 15. syyskuuta.

Toimitussihteeri